

שחמטאית נרדלמן (משמאל: מסתירה עיניה בעת מחשבה על נכסים במישחק) הקפטן נשאר. השחקניות הסתלקו

עלידי מרכז הפועל. יושבראש ההתאחדות לכדורגל, למשל, הוא שאול סווירי, מזכיר מועד צת פועלי רמת-גן. קודמו בתפקיד היה חיים הברפלד, היום יושבראש האגף לאיגוד מיקצועי בהסתדרות. יושבראש התאחדות הכדורסל הוא יורם אוברקוביץ, יושבראש ועד עובדי חברת החשמל והכר פעיל במפלגת-העבודה. המכנה האירגוני של הספורט בישראל הוא מיבנה פוליטי והעסקנים בו מתמנים לפי מפתח מיפלגתי. באירגוני-הספורט השונים מיוצגים אנשי המערך, הליכוד והמפד"ל לפי מיספר הקבוצות שיש להם בליגות הכדורגל, הכדורסל, השחיה, הטניס ועוד. הספורט הפך להיות אמצעי לצבירת כוח פוליטי. נציגי המפלגות בהתאחדויות הספורט השונות לא חיכו לממשלת האחרות הלאומית. כבר שנים רבות כשספורט העניינים מתנהלים בצורה מסודרת: יש מפתח, יש אחרות, אין ויכוחים וחיכוכים. נציגי בית"ר יאשרו בשימחה נס"ע את הקצבות לנציגי הפועל. הם יודו התמורה. העסקנים הם שנוסעים לכינוסים בינלאומיים, לקונגרסים, לשיבות ש' לפני אולימפיאדה ואחרים. הספורט בישראל מנהל על-ידי עסקנים, שרבים מהם אין כל קשר לספורט. רובם לא היו בעבר שחקני כדורגל, כדורסל, שחייה, טניסאים או שחי מתאים. מעולם לא התחרו בתחרויות בינלאומיות. לא נאבקו על מקום טוב יותר בליגה ולא התייטרו בהפסדים צורכים. רובם ככולם נציגי המפלגות השונות, חברי-מרכז לא חשובים או מזכירי מועד צות-פעילים שוליים, שקיבלו פרסי ניהומים מן המפלגות שלהם. היות נציגי בית"ר בהתאחדות לכדורגל, נציגי

איגוד אינו מוזכר לדעת שחמט. די בכך שיש לצידו שחמט שמיכונים. גם יריב אורן, מנכ"ל רשות הספורט הממלכתית, טוען כי יושבראש איגוד השחמט אינו חייב להיות איש-מיקצוע, ודי אם מסכיבו ימצאו אנשי-מיקצוע מעולים.

עסקנים נגד שחקנים

חודשים האחרונים מנסה איגוד השחמט הישראלי להכות כמת את שחקני השחמט בישראל. האיגוד נקלע לעימות חריף עם מרבית שחקני השחמט הבכירים בארץ. השחקנים, שנקעה נפשם מהעסקנות והמבוססים שמספ

קיום הקבוצה בא רק כדי להגדיל את הייצוג של המרכזים השונים. בחולון, למשל, הקים אהרון איסרס, מרכז השחמט של הפועל, קבוצות רבות של נערים וילדים כדי להגדיל את נציגי הפועל באיגוד. מזכיר-הפועל, יצחק אופק, הסביר כיצד נבחר יושבראש איגוד השחמט: "ועדת-מינויים של מזכירות הפועל ממליצה על מועמד. המועמד צריך להתמצא בשחמט ולהיות איש-ציבור. איש שמכין עניין".

מה פירוש "מכין עניין"? "מתמצא בעניינים. למשל, בהפועל פתחתיקוה קיימת אחת המחלקות החזקות בשחמט, או הרסי, כמוכיר מועצת-פועל פתחתיקוה, מתאים להיות יושבראש איגוד השחמט". פירוש מעניין ל"מכין עניין" אופק גם ציין כי יושבראש הי

ב-1981 נבחר מרכז-הפועל את נציגי מפתחתיקוה. המינוי היה פוליטי, והיה מבוסס גם הוא על טכסיס מיפלגתי מתוכנן. יושבראש איגוד-השחמט, נבחר" עלידי נציגי מועדוני השחמט. מרכז הפועל "מייצר" בסיסנות מעין קבוצות פיקטיביות, כדי ליכות ברוב באסיפה הכללית ובתפקיד-מפתח באיגוד. לכל קבוצה בליגה מגיעים קולות באסיפה הכללית של האיגוד לשחמט לפי המפתח הבא: ליגה ג' — 1 קול, ליגה ב' — 2 קולות, ליגה א' — 3 קולות, ליגה ארצית — 4 קולות, ליגה לאומית — 5 קולות. כרי "ליצור" קולות לאסיפה הכללית מקומים קבוצות בערי קר בליגה ג', שהיא הליגה הנמוכה ביותר. בהרבה מיקרים השחמטאות בליגות אלו נמוכה, שואפת לאסס, ועצם

מכני בהתאחדות לכדורסל — או נציגי הפועל באיגוד השחמט.

עסקן "מבין עניין" יושבראש איגוד השחמט הישראלי הוא המזכיר-לשעבר של מועד פועלי פתחתיקוה, יעקב הרסי, המשמש כיום כאחראי על כוח-האדם בכת-היוקוק בחיפה. למה? ככה. הרסי אינו שחקן שחמט. בשנות ה-50 היה יושבראש האיגוד לשחמט השר היידי פינחס רוזן. אחריו נמסר התפקיד לעוזרו האישי של לוי אשכול, חבר-הכנסת עדי יפה. אחריו כבר התמנה מזכיר מועצת פועלי ראשון-לציון, מאיר גת, שלא היה שחקן שחמט ולא התערב בענייני נים מיקצועיים.

"ברוסיה היו פשוט תולים אותם, וזהו!"

שחמטאי קורצ'נוי מתוך 13 אלופים, 4 יהודים ב-100%

הישראלית עשתה יד אחת עם הפרציה הבינלאומית, שקבעה את התחרות בדובאי. אתה מחזית נגד זה? תקפתי את חברי הפרציה הישראלית, ויצאתי נגד האנשים שבגדו באינטרסים של המדינה. זה הוסיף? הוסיף פוטר. אז זה הוסיף, לא זה גם הוסיף מכיוון שהתחרות אורגנה ושיחקו בכל זאת, בעזרתם של חברי מועצת עיריית ירושלים ועוד כמה אירגונים ממשלתיים. סיפור הפרציה והעסקנים אינו מזכיר לך קצת את ברית-המועצות? אילו היה קורה דבר כזה ברוסיה, היו פשוט תולים אותם, וזהו. אין מה להשוות. אבל במדינה דמוקרטית, אם אי-אפשר לטפל בנוגרים כאלה, צריך לעשות שינוי יסודי. המיקצוע שלך זה שח? זה המיקצוע שלי. זה מיקצוע נדיר, אבל יש בערך 200 איש בעולם, בלי לכלול את הגוש המזרחי. שזה המיקצוע שלהם. בגוש המזרחי יש עוד 150 איש, בערך. ההבדל הוא שבארצות טוטליטאריות מקדישים הרבה כסף לפיתוח השח, ולכן הם מצליחים להיות הטובים בעולם. בעולם שלנו, המערבי, יש אנשים מוכשרים היכולים להיות מיקצוענים, אבל בדרך-כלל אלה סטודנטים שלומדים משהו אחר, ויום אחד הם צריכים לבחור בין המיקצוע האמיתי לבין השח. והם מגלים שמעבודה אחרת קל יותר להתפרנס. וזה באמת כך? כן. אני לא מדבר על עצמי. אני עדיין בין עשרת השחקנים הכי טובים בעולם, ולי לא קשה. אבל למי שמתחיל זה קשה. וזו בעיה. יש לך מיקצוע אחר? למדתי היסטוריה באוניברסיטה של לנינגראד. אבל בתקופה שאני למדתי לא היה זמן להיסטוריה. זה היה בתקופתו של סטאלין, וכשגמרתי היה לי די מההיסטוריה, ומעולם לא חזרתי לה.

שחמטאי קורצ'נוי כיום מתגורר קורצ'נוי עם משפחתו בשווייץ. ממשך להתאמן מדי יום בשח. ממשך להופיע בתחרויות בינלאומיות. ענת סרגוסטי ריאיינה אותו: אתה יהודי? אמא שלי יהודיה. אבל אתה לא ציוני? אני מעריך את הכוח והסבלנות של הישראלים החיים כאן. אני יודע שלישראל יש בעיות פוליטיות וכלכליות. אני יודע שזה מצב מסוכן מכל זווית שמסתכלים, ולמי שנמצא פה דרושים כל הדברים הטובים שהוכרחי קודם, ושלי אין. אז אני מעריך אותם. אני מגיע לארץ כשהו נדרש, וגם כדי לבקר קרובי-משפחה. באת לתחרות שח? כן. זו תחרות שלא הוכרה ולא מומנה עלידי הפרציה הישראלית לשח, ולדעתי, ולדעת הקולגים שלי, החיים באירופה, זו תחרות חשובה, שצריכה היתה לעזור לישראל להתגונן בעניינים התרבותיים. הוחלט לקיים את תחרות-השח הבינלאומית בדובאי, וישראל לא שיחקה שם. ברור שדובאי נבחרה כדי שישראל לא תשתתף בתחרות. מה שהפתיע אותי בכל הסיפור היה שהפרציה

הדיה של תחרות השחמט הבינלאומית שהתקיימה בארץ עדיין מהדהדים כאן. לפני שבועיים ביקר בארץ בביקור פרטי אחד האנשים היותר ידועים בעולם השח: ויקטור קורצ'נוי, לשעבר אורח ברית-המועצות, ומזה 10 שנים אורח העולם המערבי, ללא אזרחות ספציפית, המתגורר בשווייץ. קורצ'נוי היה אחד המשתתפים החשובים בתחרות השח בארץ. שנערכה בחודש שעבר. הוא גם הביע את דעתו הנחרצת ביחס לאופן שבו התנהלו הדברים בארץ בין העמותה לשח לבין הסניף הישראלי של הפרציה הבינלאומית (ראח כתבח). קורצ'נוי היה ארבע פעמים אלוף ברית-המועצות. הפעם הראשונה היתה ב-1960. במשך הרבה שנים היה השחקן מס' 2 בעולם. הוא נולד וגדל בלנינגראד, שם גם למד היסטוריה באוניברסיטה. זה היה בתקופת שלטונו של סטאלין, ובעיקבות המאורעות החליט שהיסטוריה אינה יכולה להיות המיקצוע שלו. והוא בחר בשח. שחקני-שח טובים וכישרוניים בברית-המועצות מקב"לים מן המדינה את כל העזרה לפתח את כישורם. כמו אנשים כישורניים בתחומי ספורט אחרים, או בתחומים שונים שאינם קשורים לספורט. כשחקן שח מיקצועי היו לקורצ'נוי זכויות-יתר שאין לאזרחים פשוטים בברית-המועצות. היתה לו משכורת גבוהה בהרבה מן הממוצע הנהוג שם. מכוניות, נסיעות לחו"ל בלי בדיקות-מכס. הותר לו לשמור את הכסף שהיה מרוויח במשחקים בינלאומיים. ומותר היה לו להחזיק חשבון בבנק בחו"ל. לשחקנים מיקצועיים גם היה מותר לדבר ברדיו ובטלוויזיה ללא צנזורה, וחלקם היו מעורבים בפוליטיקה הסובייטית או מיוודים עם מנהיגי המפלגה הקומוניסטית. בשלב מסוים, כשלא היה מוכן להיכנע לדרישות של עסקני הפרציה לשחמט בברית-המועצות, וכשלא היה מוכן להפסיד את תוארו — למרות שרמזו לו בצורה מפורשת שהוא חייב לעשות כן מטעמים שונים ומשונים, שאינם ספורטיביים, שאין-המעטה — נלקחו ממנו כל הפריווילגיות. הסובייטים לא שאלו ממנו את התוארם שהשיג בשחמט, וביקשו מהפרציה הבינלאומית להוציא אותו משרותיה. הפרציה סירבה. במשך תקופה לא-קצרה אסרו עליו הרוסים לצאת לתחרויות בינלאומיות שנערכו בחו"ל. כשהותר לו לצאת, הוא החליט לערוק, הוא עשה זאת באמסטרדאם. במשך זמן-מה ניסו הרוסים להחזיק באשתו ובבנו, ולא נתנו להם להצטרף אליו בחו"ל. אחרי-כך הותר להם לצאת.